

Prof. Dr. Carmen-Maria Bolocan

Facultatea de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae” – Iași

TAINA SFÂNTĂ A MASLULUI - O PERSPECTIVĂ PEDAGOGICĂ ȘI DIDACTICĂ

ABSTRACT: *During his existence, there is no man who has not had to deal with illness. This is inevitably linked to the human condition. Moreover, no human organism is perfectly healthy. Health is nothing more than a provisional balance between the forces of life and other forces that oppose it, the former having only a fragile supremacy. The present study focuses on identifying the biblical sources that speak about the Sacrament of Holy Unction, but also on the way in which this Sacrament functions as a pedagogue towards Christ.*

KEYWORDS: *Sacraments, Holy Unction, biblical sources, didactic perspective*

Introducere

În cursul existenței sale, nu există om care să nu fi avut de-a face cu boala. Aceasta este inevitabil legată de condiția umană. De altfel, niciun organism uman nu este perfect sănătos. Sănătatea nu este altceva decât un echilibru provizoriu între forțele vieții și alte forțe care i se opun, primele neavând decât o fragilă supremație. Viața, scrie profesorul Marcel Sendrail,

„este prin esență o sfidare provizorie a morții. Fiecare dintre celulele noastre nu se menține decât cu prețul unei lupte permanente împotriva forțelor care tind s-o distrugă. Încă din tinerețe, țesuturile noastre cuprind largi zone de degradare și uzură; încă de la naștere sunt înscrise în ele cauzele care le vor grăbi sfârșitul”¹.

Încă din Vechiul Testament, Dumnezeu S-a făcut cunoscut oamenilor credincioși nu numai ca Cel Ce există – „Eu sunt Cel Ce sunt” (*Ieșirea* 3, 14), ci și ca *Iehovah – Raphi*² – „Eu sunt Domnul Dumnezeul tău Care te vindecă” (*Ieșirea* 15, 26). De altfel, preocuparea pentru alinarea suferințelor trupești și sufletești, pentru vindecarea bolnavilor, din inspirație divină și cu ajutor de la Dumnezeul izbăvirilor, nu era nicidecum secundară în ambianța de viață religioasă și socială a poporului biblic. Așa se face că Țara Sfântă era vestită pentru „leacuri alinătoare”, de eficiență, adeseori, miraculoasă. Se știe că la a doua călătorie în Egipt a fiilor lui Iacob, acesta i-a sfătuit să ducă lui Iosif, care nu-și descoperise încă identitatea, ceva din roadele pământului aceluia, cu specificarea balsamului, a *leacului alinător*: „Dacă este așa, iată ce să faceți: luați în sacii voștri din roadele pământului acestuia și duceți ca dar omului aceluia: puțin balsam și puțină miere, tămâie și smirnă, migdale și fistic” (*Facerea* 43, 11).

Însă în Israel au fost și vremuri de secetă spirituală, de necredință și de păcătuire, când darul vindecărilor de sus, al balsamului ceresc, era acoperit. Constată și se întrebă atunci, cu tristețe, prorocul Ieremia: „Secerișul a trecut, vara este pe sfârșite și noi tot nu suntem izbăviți. De durerea fiicei poporului meu sunt îndurerat, umblu posomorât și groaza m-a cuprins. Au doară nu mai este balsam în Galaad? Au doară nu mai este acolo doctor? De ce dar nu se vindecă fiica poporului meu?” (*Jeremia* 8, 20-22).

¹ Jean-Claude LARCHET, *Teologia bolii*, trad. Pr. V. Mihoc, Ed. Oastea Domnului, Sibiu, 1997, p. 7.

² În limba ebraică *rafi* înseamnă „a vindeca”, „a însănătoși”.

Activitatea pământească a Mântuitorului Iisus Hristos numără multe vindecări ale unor bolnavi cronici, oameni care-și pierduseră nădejdea însănătoșirii și care – direct sau prin rudele lor – i-au cerut lui Iisus să-i miluiască și să le redea sănătatea. Unii dintre aceștia se născuseră bolnavi, alții își pierduseră demult sănătatea, iar alții, cu boli incurabile sau cu deficiențe organice și-au câștigat o sănătate pe care nimeni nu o mai credea posibilă. Pe bună dreptate, această activitate vindecătoare, frecvent petrecută în rândurile mulțimilor care Îl însoțeau pe Iisus, este prezentată în Sfintele Evanghelii ca făcând parte din opera mesianică a lui Hristos. Iată câteva mărturii din scrierile Noului Testament:

„Dar și mai mult străbătea vorba despre El și mulțimi multe se adunau, ca să asculte și să se vindece de bolile lor” (*Luca* 5, 15);

„Dar apunând soarele, toți câți aveau bolnavi de felurite boli îi aduceau la El; iar El, punându-și mâinile pe fiecare dintre ei, îi făcea sănătoși” (*Luca* 4, 40);

„Și Iisus străbătea toate cetățile și satele, învățând în sinagogile lor, propovăduind Evanghelia împărăției și vindecând toată boala și toată neputința în popor” (*Matei* 9, 35);

„Și ieșind, a văzut mulțime mare și I S-a făcut milă de ei și i-a vindecat pe bolnavii lor” (*Matei* 14, 14);

„Și, cunoscându-L, oamenii locului aceluia au trimis în tot acel ținut și au adus la El pe toți bolnavii. Și-L rugau ca numai să se atingă de poala hainei Lui; și câți se atingeau, se vindecau” (*Matei* 14, 35-36);

„Și cei chinuiți de duhuri necurate se vindecau” (*Luca* 6, 18);

Sf. Apostol Petru Îl propovăduiește pe Iisus din Nazaret, Uns de Dumnezeu cu Duhul Sfânt și cu putere, „care a umblat, făcând bine și vindecând pe toți cei asuprași de diavolul, pentru că Dumnezeu era cu El” (*Faptele Sfinților Apostoli* 10, 38).

După cum vedem,

„mulțime de boli deznădăjduitoare, felurime ciudată de rele trebuie să-și fi dat întâlnire la picioarele Mântuitorului! El se apleca cu răbdare asupra fiecărui caz, era gata pentru orice formă nouă a monstruosului rău și era biruitor asupra lui în orice chip. Orbi, șchiopi, paralizați, ființe desfigurate, cuprinse de fierbințeala frigurilor sau chinuite de turbarea nebuniei, nenorociți pângăriți și roși de grozava lepră, alungați și zăcând pe gunoaie [...]. Boli ca acestea și altele, sub orice aspect s-ar fi ascuns suferința pricinuită de diavol și de păcatele oamenilor, toate cunoșteau puterea cuvântului Fiului lui Dumnezeu și demonii fugeau la porunca Lui. Când harul era activ și credința era mare, nimic n-a putut împiedica influența vindecătoare, care purcedea în mod direct din Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru. Legiuni de demoni au fost făcute să recunoască puterea Domnului și niciodată lucrarea Lui izbăvitoare n-a fost zădărnicită. Acela Care a făcut pe om, poate să-l și tămăduiască. Acela Care a fost la început Ziditorul firii noastre, poate s-o înnoiască. În Domnul nostru Iisus Hristos – «locuiește, trupește, toată plinătatea Dumnezeirii» (*Coloseni 2, 9*)³.

În câteva rânduri, întrebând despre procesul îmbolnăvirii și al însănătoșirii unora dintre cei veniți la El să-i vindece, Mântuitorul Iisus răspunde că boala se datorează păcatelor proprii sau celor ale părinților⁴. De aceea, simultan cu vindecarea trupeză sau chiar mai înainte de ea, Mântuitorul opera iertarea păcatelor. Episodul vindecării slăbănogului din Capernaum este o ilustrare concludentă în acest sens. Când a văzut credința celor care l-au adus pe slăbănog, Domnul Iisus a rostit o formulă de iertare a păcatelor și nu una de vindecare, ceea ce, prin paralelism psihofizic, era echivalent. Unii

³ Nicolae GROSU, „Taina Sfântului Maslu”, în: *Ortodoxia*, XXXI (1979), 3-4, pp. 556-557.

⁴ Cf. N. GROSU, „Taina Sfântului Maslu”, p. 557.

dintre cărturarii care erau de față cârteau în taină și-L acuzau de hulă. Mântuitorul a cunoscut gândurile lor și a rostit atunci o formulă de vindecare, rușinând necredința fariseică și demonstrând că este Fiul lui Dumnezeu, Care, indiferent de cuvintele folosite, are putere să vindece bolile și să ierte, totodată, păcatele:

„Și iată, I-au adus un slăbănog zăcând pe pat. Și Iisus, văzând credința lor, a zis slăbănogului: Îndrăznește, fiule! Iertate sunt păcatele tale! Dar unii dintre cărturari ziceau în sine: Acesta hulește. Și Iisus, știind gândurile lor, le-a zis: Pentru ce cugetați rele în inimile voastre? Căci ce este mai lesne a zice: Iertate sunt păcatele tale sau a zice: Scoală-te și umblă? Dar ca să știți că putere are Fiul Omului pe pământ a ierta păcatele, a zis slăbănogului: Scoală-te, ia-ți patul și mergi la casa ta. Și, sculându-se, s-a dus la casa sa. Iar mulțimile, văzând acestea, s-au înspăimântat și au slăvit pe Dumnezeu, Cel Care dă oamenilor asemenea putere” (*Matei 9, 2-8*).

Această putere vindecătoare a Fiului lui Dumnezeu este dată și Sfinților Apostoli, care fac multe semne, minuni și vindecări în numele Mântuitorului. El face din ei doctori după asemănarea Sa, dându-le puterea de a porunci duhurilor necurate și de a le izgoni, precum și de a tămădui toată boala și toată neputința: „Și chemând pe cei doisprezece ucenici ai Săi, le-a dat putere și stăpânire peste toți demonii și să vindece bolile. Și i-a trimis să propovăduiască Împărăția lui Dumnezeu și să vindece pe cei bolnavi” (*Luca 9, 1-2*).

Citim în cartea *Faptele Sfinților Apostoli*, capitolele 3 și 4, că prima vindecare după Cincizecime a fost cea săvârșită de Sf. Apostoli Petru și Ioan asupra unui olog din naștere. Acest olog era adus în fiecare zi la poarta templului, numită Poarta Frumoasă, și pus ca să cerșească. Când s-au apropiat cei doi apostoli, ologul le-a cerut milostenie. Iar Sf. Apostol Petru i-a zis: „Argint și aur nu am; dar ce am, aceea îți dau. În numele lui Iisus Hristos Nazarineanul, scoală-te și umblă!”

(3, 6). L-a apucat de mâna dreaptă și ologul s-a făcut sănătos și a intrat cu ei în templu, umblând și sărind, și laudând pe Dumnezeu. S-a produs uimire și, fiindcă poporul pronunța cu admirație numele lui Iisus, prin care se făcuse minunea, Petru și Ioan au fost prinși, duși în sinedriu, judecați, amenințați și îngroziți până a doua zi. Ei au rămas însă statornici și hotărâți, dăruiți misiunii apostolice, și, când s-au întors la ai lor, s-au rugat împreună: „Și acum, Doamne, caută spre amenințările lor și dă robilor tăi să grăiască cuvântul Tău cu toată îndrăzneala, întinzând dreapta Ta spre vindecare și săvârșind semne și minuni, prin numele Sfântului Tău Fiu Iisus” (*Faptele Sfinților Apostoli* 4, 29-30).

Prin mâinile apostolilor se făceau, într-adevăr, „semne și minuni multe în popor” (*Faptele Sfinților Apostoli* 5, 12). Se scoteau bolnavii în ulițe și erau puși pe paturi și pe târgi, „ca, venind Petru, măcar umbra lui să umbrească pe vreunul dintre ei” (*Faptele Sfinților Apostoli* 5, 15). „Și se aduna și mulțimea din cetățile dimprejurul Ierusalimului, aducând bolnavi și bântuiți de duhuri necurate, și toți se vindecau” (*Faptele Sfinților Apostoli* 5, 16).

Referitor la vindecări, constatăm că *Faptele Sfinților Apostoli* ne mai relatează că Sf. Apostol Petru a vindecat pe Enea, un bolnav care zăcea de opt ani paralizat în pat (*Faptele Sfinților Apostoli* 9, 32-35). Un alt olog din naștere a fost vindecat în Listra, de Sf. Apostol Pavel, cu puterea tămăduitoare dată lui de Iisus Hristos, Doctorul sufleteilor și al trupurilor.

Această putere tămăduitoare va fi transmisă apoi sfinților, care prin viața lor au fost următori ai lui Hristos și care, la rândul lor, au făcut numeroase vindecări. Mântuitorul Iisus Hristos rămâne totuși *singurul Doctor și Izvorul tămăduirilor*⁵, deoarece prin medici, slujitori bisericești și sfinți, El este totdeauna Cel Care vindecă toată neputința trupească și sufletească.

⁵ *** , *Molitfelnic*, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1965, p. 117.

1. O perspectivă biblică asupra Sfintei Taine a Maslului

Cu toate că în Sfânta Scriptură nu se arată când a fost instituită această Taină, avem numeroase dovezi despre practicarea ei de către Sfinții Apostoli. Astfel, Sf. Evanghelist Marcu spune: „Și, ieșind, ei propovăduiau să se pocăiască. Și scoteau mulți demoni, și ungeau cu untdelemn pe mulți bolnavi, și-i vindecău” (*Marcu 6, 12-13*). La această Taină se referă și alte texte: „peste cei bolnavi își vor pune mâinile și se vor face sănătoși” (*Marcu 16, 18*); „Iar ei, plecând, mergeau prin sate, binevestind și vindecând pretutindeni” (*Luca 9, 6*); „Încât scoteau pe cei bolnavi în ulițe și-i puneau pe paturi și pe târgi, ca venind Petru, măcar umbra lui să umbrească pe vreunul dintre ei. Și se aduna și mulțimea din cetățile dimprejurul Ierusalimului, aducând bolnavi și bântuiți de duhuri necurate, și toți se vindecău” (*Faptele Sfinților Apostoli 5, 15-16*), din care rezultă că ungera cu untdelemn sfânt era o lucrare externă, văzută, prin care se împărtășea bolnavilor harul vindecător al Sfântului Duh, ea având caracterul unei Taine pe care apostolii o practicau după porunca Mântuitorului. Părintele Dumitru Radu arată că „în darul acordat apostolilor de a vindeca bolnavi și de a alina suferințele trebuie să vedem instituirea Tainei înseși de către Hristos”⁶.

De aceea, versetele pe care Sf. Apostol Iacob le adaugă spre sfârșitul epistolei sale, par o recapitulare a obligațiilor pe care trebuie să le îndeplinească „cele douăsprezece seminții, care sunt în împrăștiere”, cărora se adresează el și, pe lângă sublinieri, reliefări și concluzii, el le dă diferite sfaturi practice. Acestea concretizează învățăturile lăsatelor de stăpânul plecat, „pe care ei le cunoșteau, dar pentru care aveau încă nevoie să primească îndemn și cuvânt de la unul ce fusese atât

⁶ Pr. Dumitru RADU, „Caracterul eclesiologic al Sfințelor Taine și problema intercomuniunii”, în: *Ortodoxia*, XXX (1978), 1-2, p. 306.

de apropiat Domnului – văr după trup – și recunoscut ca primat între apostoli, la sinodul din anul 50 în Ierusalim”⁷.

Iată, de pildă, cum reia cele spuse de Mântuitorul, aproape în aceeași înșiruire verbală: „Iar înainte de toate, frații mei, să nu vă jurați nici pe cer, nici pe pământ, nici cu orice alt jurământ, ci să vă fie vouă ce este da, da, și ce este nu, nu, ca să nu cădeți sub judecată” (*Iacov* 5, 12). După aceasta, imediat continuă:

„Este vreunul dintre voi în suferință? Să se roage. Este cineva cu inimă bună? Să cânte psalmi” (v. 13); „Este cineva bolnav între voi? Să cheme preoții Bisericii și să se roage pentru el, ungându-l cu untdelemn, în numele Domnului. Și rugăciunea credinței va mântui pe cel bolnav și Domnul îl va ridica, și de va fi făcut păcate se vor ierta lui” (v. 14-15).

Important pentru reconstituirea atmosferei este și versetul următor: „Mărturisiți-vă deci unul altuia păcatele și vă rugați unul pentru altul, ca să vă vindecați, că mult poate rugăciunea stăruitoare a dreptului” (v. 16). În aceste versete, Sfântul Iacov enunță practica Maslului, a ungerii spre vindecare cu acel untdelemn de măline care a fost sfințit prin rugăciunile preoților și ale membrilor prezenți ai comunității locale în care se află bolnavul. Ca apostol, și încă unul dintre cei apropiați ai Domnului, Sfântul Iacov transmisese și el predania către cei pe care îi păstorise și sfințise în Taina Preoției, așa cum el însuși, între ceilalți apostoli, fusese trimis să-i tămăduiască pe neputincioși, să-i învie pe cei morți, să-i curățească pe cei leproși, să scoată demonii: „Tămăduiți pe cei neputincioși, înviați pe cei morți, curățiți pe cei leproși, pe demoni scoateți-i; în dar ați luat, în dar să dați” (*Matei* 10, 8).

Chiar dacă nu este enunțat ca o definiție, Maslul are, în versetele *Epistolei lui Iacov*, toate elementele constitutive ale Tainei: apelarea

⁷ Anca MANOLACHE, „Taina Sfântului Maslu (Eleoungerea)”, în: *Glasul Bisericii*, XLVII (1988), 6, p. 74.

la preoți, care să se roage pentru bolnavi, ungerea cu untdelemnul sfințit în „numele Domnului”, iertarea păcatelor celui bolnav, iar versetul 16 adaugă elementul mărturisirii „ca un act adiacent în vederea *curățirii* și pune accentul pe rugăciunea stăruitoare a celor prezenți – a dreptului – pe lângă cea a preoților”⁸.

Versetele 14-16 din *Epistola sobornicească a Sf. Apostol Iacov* reprezintă pentru noi confirmarea categorică a practicării Maslului în primele societăți creștine, așa cum o vedem notată fugitiv și în evangheliilor. Ulterior, frecvența acestei practici tămăduitoare, cu caracter de Taină, este atestată de un număr impresionant de Sfinți Părinți și scriitori bisericești din primele trei-patru secole creștine⁹. O confirmare a vechimii Maslului și a prezenței lui între Tainele sfințitoare ale creștinilor este și faptul că „Bisericele nestoriene și monofizite, care s-au despărțit încă din secolul al V-lea de Biserica Ortodoxă, păstrează până în prezent și Sfântul Maslu în rânduiala celorlalte Taine”¹⁰.

Protestanții și denominațiunile creștine refuză să-i recunoască Maslului caracterul de Taină, invocând diferite motive. Astfel, ei afirmă că e vorba de o ungere simbolică, pe care apostolii o practicau spre a le împărtăși bolnavilor darul vindecărilor minunate dat lor de Mântuitorul, dar care se putea împărtăși și fără ungere, numai

⁸ A. MANOLACHE, „Taina Sfântului Maslu (Eleoungerea)”, p. 74.

⁹ † SILVESTRU DE CANEV (*Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. 5, trad. Arhim. G. Miron, T. Ghica, București, 1906, pp. 59-65) ne oferă numele câtorva autori și opere din primele trei veacuri creștine care dau mărturie despre uzanța de a apela la preoți pentru vindecarea bolnavilor sau care constituie chiar contribuții la întocmirea rânduiei Maslului. Astfel, sunt citați: SF. IRINEU DE LYON, *Adversus haereses*, I, 21, 5; ORIGEN, *In Lev. homil.*, 2, 4, *Const. apost.*, 8, 29; SF. CHIRIL AL ALEXANDRIEI, *De adorat. in spirit. et verit.*, 6; SF. AMBROZIE AL MILANULUI, *De poenit.* C1, 8, 36; FERICITUL AUGUSTIN, *In Ps.*, 26, 3; SF. IOAN GURĂ DE AUR, *Despre preoție*, 3, 6, iar Sf. Vasile cel Mare este indicat a fi autorul rugăciunii a VI-a, care se citește la săvârșirea acestei Taine, după citirea celei de-a VI-a pericope evanghelice.

¹⁰ A. MANOLACHE, „Taina Sfântului Maslu (Eleoungerea)”, p. 75.

cu punerea mâinilor: „Șerpi vor lua în mână și chiar ceva dătător de moarte de vor bea, nu-i va vătăma, peste cei bolnavi își vor pune mâinile și se vor face sănătoși” (*Marcu* 16, 18). Pe lângă aceasta, ei mai spun că în textul de la *Iacov* 5, 14-15: „Este cineva bolnav între voi? Să cheme preoții Bisericii și să se roage pentru el, ungându-l cu untdelemn, în numele Domnului. Și rugăciunea credinței va mântui pe cel bolnav, și Domnul îl va ridica, și de va fi făcut păcate se vor ierta lui” este vorba fie de o vindecare miraculoasă, taumaturgică, datorită harului pe care apostolii îl primiseră de la Hristos, fie de una medicală, care se datorează efectului ungerii cu untdelemn.

Aceste afirmații n-au însă niciun temei. Vindecările minunate (taumaturgice) se făceau numai în cazuri rare, de către persoane anume înzestrate cu acest dar, care însă nu erau întotdeauna legate de slujitorii Bisericii. Cei care primeau acest dar erau aleși după înțelepciunea lui Dumnezeu cea necuprinsă de minte, putând fi dat chiar și unora care „lucrau fărădelegea” (*Matei* 7, 23). Dar nici de o vindecare naturală sau medicală nu poate fi vorba, deoarece efectul acestei ungeri nu era numai tămăduirea de boală, ci și iertarea de păcate, care, în niciun caz nu putea fi o consecință a ungerii cu untdelemn, ci numai a colaborării acesteia cu „rugăciunea credinței”, datorită căreia bolnavul primea și iertare de păcate. De asemenea, dacă ar fi vorba de o vindecare naturală, medicală, pentru această ungere nu mai era nevoie să fie chemați preoții Bisericii, ea putând fi făcută de oricine din casa celui bolnav. Dar, tocmai precizarea că ungerea respectivă trebuie făcută de preoții Bisericii *în numele Domnului* și unită cu rugăciuni dovedește caracterul de Taină al Maslului.

Există și obiecțiunea potrivit căreia există vindecări prin cuvânt, prin rugăciune, fără untdelemn, și despre asta ne arată chiar Domnul: „peste cei bolnavi își vor pune mâinile și se vor face sănătoși” (*Marcu* 16, 18); deci n-ar avea rost ceremonia Maslului.

Într-adevăr, Mântuitorul, ca Dumnezeu adevărat și Om desăvârșit, putea săvârși orice minune și vindecare fără elementele folosite

de către Biserică, „fiindcă la Dumnezeu [...] toate sunt cu puțință” (*Matei* 19, 26). Însă și apostolii s-au folosit, în vindecări, de unele materii. „Untdelemnul și făina sunt și mijloace de săvârșire a Tainei Maslului, așa cum la Botez se folosește apa, la Euharistie pâinea și vinul etc., prin care lucrează harul Sfântului Duh, la rugăciunea preotului și credința celor bolnavi sau a acelor care i-au adus la Maslu”¹¹. Așa cum slăbănogul a fost purtat de prietenii săi și introdus prin acoperișul casei în fața Mântuitorului și vindecat, același lucru se întâmplă și cu cei care vin la slujba aceasta, primind vindecare sau mângâiere.

Amintim și obiecțiunea că Maslul nu este o Taină, deoarece, după slujba ei, nu toți bolnavii se vindecă. Unii chiar mor, deci nu ar avea loc lucrarea Sfântului Duh, ci, în cel mai bun caz, ar fi un simbol sau o practică a preoților.

Dar nici la spital nu se vindecă toți, deși tuturor li se administrează aceleași medicamente, poate aceeași operație, îngrijire și asistență. „Iar slujba Sfântului Maslu este pentru toți cei ce o doresc, însă efectul depinde de credința bolnavului și de iertarea păcatelor lui de către Dumnezeu și într-o măsură și de credința celor ce-l însoțesc”¹². În caz de necredință și apostazie, nu se poate vorbi de mântuire: „Și n-a putut acolo să facă nicio minune [...]. Și se mira de necredința lor” (*Marcu* 6, 5-6).

Credința în Hristos trebuie să fie curată, nefățarnică, nu de formă sau de ochii lumii, sau calculată, sau din interes, sau impusă de cineva. Credința puternică „mută munții”: „veți zice muntelui acestuia: Mută-te de aici dincolo și se va muta; și nimic nu va fi vouă cu neputință” (*Matei* 17, 20) și ajută la vindecare, tămăduiește persoana sau pe cel pentru care se intervine.

¹¹ Pr. Dumitru RADU (coord.), *Îndrumări misionare*, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1986, p. 605.

¹² Pr. D. RADU (coord.), *Îndrumări misionare*, p. 606.

2. O perspectivă medicală, duhovnicească și pedagogică asupra acestei Sfinte Taine

Sănătatea fizică „corespunde stării originale și normale a naturii umane, cea a condiției sale paradisiace și poate fi socotită, din această pricină, un bine în sine”¹³.

Mulți Părinți ai Bisericii afirmă însă că ea face parte dintre lucrurile „de mijloc”, acelea care nu sunt nici bune, nici rele și pot fi întrebuițate și spre bine, și spre rău¹⁴. Dacă în viața pământească sănătatea îl ajută pe om să cadă în păcate și patimi, ea poate fi un lucru rău. Boala este văzută ca un rău pentru că este o urmare a păcatului și este văzută așa în lumina naturii trupești a omului; atunci când în stare de boală sau suferință omul păstrează legătura cu Dumnezeu și cu aproapele, nădăjduind în viața veșnică și lucrând mântuirea, ea nu mai poate fi socotită un rău.

De sănătatea trupului trebuie să ne îngrijim deoarece prin ea putem lucra mântuirea sufletului, iar acest trup este, după mărturia Sf. Apostol Pavel, templu al Duhului Sfânt (*1 Corinteni* 6, 19).

Dacă sănătatea trupului reprezintă o condiție firească a omului, iar boala o îngăduie Dumnezeu pentru sănătatea sufletului, atunci omul trebuie să fie mulțumit în condiția în care este și să-L laude pe Ziditorul său, după cum spunea Sf. Serafim de Sarov: „Slavă lui Dumnezeu pentru toate!”. Dacă este greu să facem acest lucru în condițiile în care boala și durerea sunt atât de mari, atunci măcar să ne gândim la Dumnezeu și, prin nădejde, să ne încredințăm milei și îndurărilor Sale.

Știința medicală, ca de altfel orice știință, este limitată și marginea ei se întinde până acolo unde îngăduie Dumnezeu. De multe ori,

¹³ Jean-Claude LARCHET, *Creștinul în fața bolii, suferinței și morții*, trad. M. Bojin, Ed. Sophia, București, 2005, p. 63.

¹⁴ J.C. LARCHET, *Creștinul în fața bolii...*, p. 63.

știința medicală se laudă prin „personalități” medicale cu multe descoperiri, că oamenii pot fi readuși la viață sau ar putea fi înveșnicți. Medicul trebuie să spună bolnavului, într-un mod sincer, că boala, suferința, moartea fac parte din existența noastră.

Desigur, progresul medical este îngăduit de Dumnezeu pentru binele omului și Acesta lucrează prin mâinile medicilor, dar bolnavul nu trebuie să fie amăgit și nici condiționat financiar că se rezolvă problema bolii. Sf. Vasile cel Mare ne spune: „Este lucru nesocotit să-și pună cineva toată nădejdea de vindecare numai în mâinile doctorilor, cum fac unii dintre suferinzi, care nu se dau în lături să-i numească pe doctori chiar mântuitori”¹⁵.

Doctorii îi pot încuraja pe bolnavi și se pot ruga împreună cu ei, ca Hristos să-i ajute în lucrarea lor, iar reușita medicală s-o transfere către Dumnezeu, Care i-a luminat și i-a ajutat să rezolve temporar problema bolii unui pacient. Nu se vindecă nimeni fără ajutorul lui Dumnezeu, iar medicamentul cel mai de preț care se poate lua este cel „al nemuririi” – Sfânta Împărtășanie. Medicii creștini pot urma exemplul doctorilor fără de arginți: Cosma și Damian, Chir și Ioan, Pantelimon și Ermolae, care uneau rugăciunea cu milostenia, lucrând și ajutând, astfel, pe bolnavii săraci. Toți oamenii suferă în timpul vieții lor pentru că toți sunt purtători de trupuri și supuși bolilor, și păcătoșii, și sfinții¹⁶.

Părinții Bisericii amintesc adesea că sănătatea sufletului care-l pregătește pe om pentru primirea darului cunoașterii lui Dumnezeu este rod al nevoinței. „Cunoștința este fiica sănătății sufletului. Și sănătatea sufletului este puterea ce se naște din multa răbdare” a încercărilor și ispitelor, spune Sfântul Isaac, în timp ce Sf. Grigorie Palama spunea: „Știm că împlinirea poruncilor lui Dumnezeu aduce

¹⁵ J.C. LARCHET, *Creștinul în fața bolii...*, pp. 63, 93.

¹⁶ Cf. Arhim. V. BOCAIANIS, *Necazurile vieții*, trad. Pr. V. Manolache, Ed. Tabor, București, 2011, p. 72.

și cunoștință, și încă adevărata cunoștință. Căci doar prin ea singură (prin împlinirea poruncilor) vine sănătatea sufletului”.

Și nu numai mintea, ochiul inimii, ci inima întregă, adică omul cel lăuntric, și omul complet, trup și suflet, trebuie să fie sănătos, iar aceasta pentru că sănătatea minții este dată de sănătatea inimii. Dar, de asemenea, și pentru că omul, în întregime sa, este chemat să se unească cu Dumnezeu și să se împărtășească din cunoașterea lui Dumnezeu, și să primească luminarea harului, iar prin aceasta, omul întreg, cu toată ființa lui – suflet și trup – să poată fi transfigurat și îndumnezeit prin har.

Taina Sfântului Maslu cuprinde câteva elemente principale liturgico-simbolice. Partea de început a rânduielii Tainei este dominată de canoanele alcătuite de Sfântul Arsenie, ce au darul de a pregăti pe bolnav pentru primirea binecuvântării lui Dumnezeu. Chemarea milei lui Dumnezeu și implorarea ajutorului Său apar din ce în ce mai intens în fiecare cântare a canoanelor, iar pripeala „Stăpâne, Hristoase milostive, miluiește și tămăduiește pe robul Tău!” punctează metric dorința de izbăvire ce străbate parcă din lăuntru celui venit să se vindece.

Rostirea *de șapte ori* a rugăciunii de sfințire a untdelemnului, precedată de binecuvântarea mare cu Sfânta Evanghelie, în semnul sfinței cruci, deasupra untdelemnului, subliniază importanța materiei și rolul pe care aceasta îl are în iconomia tainei: „Doamne, Care cu mila și cu îndurările Tale tămăduiești zdrobirile sufletelor și ale trupurilor noastre, Însuși Stăpâne, sfințește untdelemnul acesta, ca să fie celor ce se vor unge din el spre tămăduire și spre izbăvirea din toată patima și întinăciunea trupului, și a sufletului, și de toată răutatea”. Faptul că această rugăciune se citește *de șapte ori* nu rezultă din numărul preoților oficianți, deoarece, chiar dacă s-ar oficia, în mod excepțional, cu mai puțini (niciodată unul singur), ea tot de șapte ori va trebui rostită, ci din faptul că adevăratul sfințitor al materiei

Tainei este Duhul Sfânt, iar matricea Sa simbolică este cifra șapte¹⁷.

Untdelemnul folosit în cadrul acestei taine a fost dintotdeauna evaluat nu numai ca aliment, ci și ca un balsam sau medicament pentru vindecarea rănilor de către popoarele mediteraneene, el fiind perceput ca simbol de lumină, puritate și prosperitate. Pentru regii Israelului era simbol al autorității, puterii și gloriei pe care le dobândeau prin ungere de la Dumnezeu, iar cuvântul „uns”, în transcriere ebraică, a dat Mesia, Unsul Domnului (*1 Regi 24, 7*), care în grecește înseamnă Hristos. Duhul Sfânt, simbolizat de untdelemn, Se odihnește în Hristos, Care prin puterea Sa vindecă rana lăsată de păcat în inima umanității. În felul acesta, prin invocare, Duhul Sfânt sfințește untdelemnul care devine un vehicul purtător al energiilor vindecătoare și prin administrare activează darurile taumaturgice ale jertfei lui Hristos. Citirea celor șapte pericope biblice din apostol și evanghelie înseamnă că actul vindecător nu este rezultatul unei intervenții medicale sau al unei vindecări miraculoase, ci o acțiune iubitoare a lui Dumnezeu, „Doctorul sufletelor și al trupurilor, Cel Care poartă fără durere neputințele noastre, cu a Cărui rană toți ne-am vindecat”. Pericopele evanghelice care sunt citite în cadrul slujbei ne relatează faptul că Maslul este o taină a iubirii tămăduitoare a lui Dumnezeu îndreptată spre suferințele omului, că El locuiește în inimile noastre curățite, că puterea de vindecare și de îndreptare a răului din om au primit-o și apostolii, iar prin succesiune apostolică aceasta s-a transmis până astăzi, că Hristos este Cel Ce poartă neputințele și bolile noastre, că vindecarea primită prin această ungere este spre sfințire și comuniune cu Dumnezeu, că pentru a beneficia de roadele Tainei avem nevoie de credință puternică asemenea femeii canaanence, că roadele acestei taine sunt destinate, fără deosebire, tuturor celor bolnavi sufletește sau trupește.

¹⁷ Cf. † IOACHIM BĂCĂUANUL, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, „Taina Sfântului Maslu – transfigurarea taumaturgică a suferinței”, în: *Lumina de Duminică* (18 martie 2012).

Astfel, evanghelia, care în cultul creștin simbolizează prezența lui Hristos-Logosul, mărturisește primitoilor care sunt condițiile și efectele primirii acestei Taine. Citirile pericopelor evanghelice ne aduc „vestea cea bună” că Hristos este la fel de viu și de prezent în viața noastră, venind în întâmpinare atunci când ne poticnim în propriile neputințe¹⁸.

Cele șapte rugăciuni pentru binecuvântarea untdelemnului, însoțite de tot atâtea ungeri ale bolnavilor de către preoți, ocupă un loc esențial în cadrul slujbei¹⁹. Ele ne dezvăluie iubirea și milostivirea pe care Dumnezeu le-a arătat-o întotdeauna oamenilor. Îi cer să-l țină în viață pe cel bolnav, să-l întărească trupește, să-i ierte păcatele, să-i ușureze suferințele, să-l sfințească și să-l înnoiască. Fiecare rugăciune, la rândul ei, insistă pe una sau mai multe dintre aceste cereri, dar toate leagă vindecarea sufletească de cea trupească, arătând-o ca fundamentală pe cea sufletească. Untdelemnul este simbolul milei dumnezeiești (*Luca* 10, 33), al bucuriei și al sfințeniei: „caută dintru înălțimea Ta cea sfântă, mântuiește-ne pe noi, păcătoșii și nevrednicii robii Tăi, cu darul Duhului Sfânt, în ceasul acesta, și-l sălășluiește pe Dânsul întru robul Tău (N)”²⁰.

Ungerea în semnul crucii ne aduce aminte de semnul izbăvirii din moarte a evreilor în captivitatea egipteană, de puterea toiagului care a despărțit apele, de șarpele de aramă care ne poate scoate din robia patimilor, e imaginea mântuirii și a pătimirilor hristice, e semnul chenozei pe Golgota, dar și al măreției eshatologice pe norii cerului. Este, de asemenea, semnul legământului dintre Dumnezeu și oameni și, totodată, semnul providenței lui Dumnezeu manifestată asupra oamenilor credincioși: „Facă-se, Doamne, untdelemnul acesta, untdelemn de bucurie, untdelemn de sfințenie, îmbrăcăminte

¹⁸ Cf. † IOACHIM BĂCĂUANUL, „Taina Sfântului Maslu...”.

¹⁹ Cf. Pr. Ion BRIA, „Despre Sfintele Taine”, în: *Studii Teologice*, XLIX (1997), 3-4, p. 29.

²⁰ *** , *Molitfelnic*.

împărătească, pavază puternică, izbăvitoare de toată lucrarea diavolească, pecete nestricată, bucurie inimii, veselie veșnică”²¹.

Însemnarea cu ulei sfințit în semnul crucii imprimă celui bolnav puterea tămăduitoare izvorâtă din rana lui Hristos crucificat. De remarcat este faptul că ungera se administrează la frunte, ochi, nări, gură, piept, mâini și picioare, adică în șapte zone esențiale, ceea ce demonstrează că și trupul omului stă tot sub semnul acestui număr, dovedind afinități, disponibilități în relația de comuniune cu Duhul Sfânt. Sensul însemnării este subliniat de troparul: „Doamne, armă asupra diavolului Crucea Ta ne-ai dat-o nouă”. Însuși Hristos cel răstignit și înviat se sălășluiește prin semnul crucii în bolnav, dându-i puterea abținerii de la păcat, sporindu-i răbdarea în suferință și fortificându-i sufletul care va stăvili patimile de orice fel²².

Deschiderea evangheliei și așezarea ei pe capul bolnavului sunt urmate de citirea rugăciunii de pocăință, prin care se cere de la Dumnezeu iertarea păcatelor bolnavului. Deschiderea evangheliei nu se face din considerente magice sau pentru aflarea viitorului curs al vieții bolnavului, ci pentru a aminti celui suferind că mintea lui trebuie să cugete cele ale evangheliei, ca întru lumina dreptelor învățături toate celelalte mădulare să acționeze în conformitate cu acestea: „Gura lui o umple de lauda Ta. Buzele lui le deschide spre vestirea numelui Tău. Măinile lui le întinde spre lucrarea poruncilor Tale. Picioarele lui îndreptează-le spre vestirea Evangheliei Tale. Toate mădularele și gândirea lui întărește-le cu harul Tău”²³.

Bolnavul nu doar se atinge de evanghelie asemenea momentului în care ea este așezată în mijlocul Bisericii în mod festiv, pentru sărutare; ea este cuvântul viu și lucrător al lui Dumnezeu, este mâna lui Hristos ce binecuvântează și vindecă, miluiește și tămăduiește; aceeași mână ce s-a atins de soacra lui Petru și au lăsat-o frigurile (*Matei*

²¹ *** , *Molitfelnic*.

²² Cf. † IOACHIM BĂCĂUANUL, „Taina Sfântului Maslu...”.

²³ *** , *Molitfelnic*.

8, 14-15), s-a atins de bolnavi și i-a făcut sănătoși (*Luca* 4, 40), de ochii orbului din naștere (*Ioan* 9, 2-7), pentru că Hristos este pretutindeni și neschimbat, iar formele manifestării puterii Sale vindecătoare sunt prezente în cuvinte, cu atât mai mult, prin Duhul Sfânt, în Tainele Bisericii²⁴.

Săvârșirea acestei Taine de către șapte preoți arată învățătura Bisericii despre puterea rugăciunii în comun. Desigur că numărul slujitorilor nu face decât să ne trimită cu mintea la prezența Duhului Sfânt, Care este adevăratul Vindecător și ne aduce aminte de începuturile organizării Bisericii primare, când au fost aleși pentru activitatea ei filantropică șapte diaconi, iar criteriul alegerii era ca ei să fie „bărbați plini de Duhul Sfânt”. De asemenea, ne aduce aminte de cei șapte arhangheli în „mâinile” cărora stă destinul Universului creat: Rafail, Gudiil, Salatiil, Uriil, Mihail, Gavriil, Varahiil, dar și de sfeșnicul cu șapte brațe, Menorah, ca simbol al luminii spirituale, al germenului vieții și al mântuirii. Numărul celor șapte preoți subliniază faptul că în Biserică întotdeauna comuniunea dă putere celui bolnav prin puterea credinței și solidaritatea creștină autentică: „Dacă un mădular suferă, toate măduarele suferă împreună” (*1 Corinteni* 12, 26). Preoții se roagă nu numai pentru vindecarea, ci și pentru reintegrarea celui bolnav în trupul Bisericii: „Dăruiește-l pe dânsul sănătos și întreg Bisericii Tale, ca să fie bineplăcut Ție și să facă în toate voia Ta”²⁵.

În context neotestamentar, păcatul și boala se află în strânsă legătură. Nici Iisus Hristos nu a respins relația aceasta dintre păcat și boală atunci când le răspundea ucenicilor, referitor la boala orbului din naștere: „Nici el n-a păcătuit, nici părinții lui” (*Ioan* 9, 3). În Noul Testament, boala aparține omului păcătos și, astfel, ea apare ca un semn al puterii distrugătoare a lui satan, un simbol al stării de păcat în care se află omul. Dar, vindecarea bolnavilor face parte din Vestea cea

²⁴ Cf. † IOACHIM BĂCĂUANUL, „Taina Sfântului Maslu...”.

²⁵ Cf. † IOACHIM BĂCĂUANUL, „Taina Sfântului Maslu...”.

Bună a mântuirii, iar Împărăția lui Dumnezeu nu reprezintă numai eliberarea din păcat, ci și vindecarea de orice infirmitate. De aceea, în Sfintele Evanghelii, anunțarea venirii iminente a Împărăției lui Dumnezeu este însoțită nu doar de iertarea păcatelor, ci și de vindecarea trupurilor, ca în cazul vindecării slăbănogului (*Marcu 2, 1-12*).

Deoarece intervenția preoților pentru bolnavi avea un sens echivalent cu acela al vindecărilor înfăptuite de Iisus Hristos și de discipoli în numele Său, este limpede faptul că nu avem aici niciun demers de ordin medical sau caritativ în favoarea membrilor suferinzi ai comunității creștine. Legând vindecarea trupeză de iertarea păcatelor, *Epistola lui Iacov* dovedește că mântuirea eshatologică, care îl va elibera pe om din lanțurile păcatelor sale, se înfăptuiește deja în favoarea aceluia care acceptă vestea apropierei venirii Sale. Condiția esențială este aceea a credinței: „Trebuie ca și credincioșii să primească sacramentele cu credință, cu dorința de a corespunde cu viața aceasta care este comunicată prin acțiunea Duhului Sfânt”²⁶.

Vorbind celor din casa sutașului Corneliu, Petru spune că Iisus i-a vindecat pe „toți cei asupriți de diavolul” (*Faptele Sfinților Apostoli 10, 38*). Boala este văzută deci ca un semn al robirii omului de către diavol. La fel o definește și Iisus când, referindu-se la femeia gărbovă, o numește: „această fiică a lui Avraam, pe care a legat-o satana” (*Luca 13, 16*). Boala este așadar semnul domniei satanei asupra neamului omenesc, a stăpânirii împărăției întunericului peste lume. Exemplele cele mai impresionante ale acestei crude realități sunt îndrăciții: îndrăcitul din Gadara, „un om cu duh necurat, care-și avea locuința în morminte și nimeni nu putea să-l lege, nici măcar în lanțuri, pentru că, de multe ori, fiind legat în obezi și în lanțuri, el rupea lanțurile și obezile le sfărâma, și nimeni nu putea să-l potolească și, neîncetat, ziua și noaptea, era prin morminte și prin munți, strigând și tăindu-se cu pietre” (*Marcu 5, 2-6*); sau fiul lunatic,

²⁶ Jean DANIELOU, Jean HONORÉ, Paul POUPARD, *Le Catholicisme. Hier. Demain*, Les Editions Buchet/Chastel, Paris, 1974, p. 116.

care „pătinea rău, căzând adesea în foc și adesea în apă” (*Matei* 17, 14-16, 20-21). Nici din Vechiul Testament nu lipsesc astfel de cazuri: Duhul Domnului s-a îndepărtat și pe Saul a început „să-l tulbure un duh rău”; aflat sub stăpânirea unei asemenea puteri demonice, Saul „a vrut să piroască cu sulița pe David de perete” (*1 Regi* 16, 14; 19, 9, 11)²⁷.

A doua cauză a bolilor este păcătuirea. Când un slăbănog este adus ca să fie vindecat, Iisus îl vindecă, într-adevăr, pentru credința celor care-l aduseseră, nu înainte însă de a-i spune celui bolnav: „Omule, iertate îți sunt ție păcatele tale” (*Luca* 5, 20). Tot unui slăbănog, celui pe care l-a vindecat la scaldătoarea Betezda, Iisus îi spune direct: „Iată, te-ai făcut sănătos. De acum să nu mai păcătuiești, ca să nu-ți fie ceva mai rău” (*Ioan* 5, 14). Boala este așadar semnul răzvrătirii trupului împotriva sufletului, care în om este principiul vieții. Această răzvrătire, această dorință a trupului de a scăpa de sub dominația spiritului este de aceeași natură cu răzvrătirea omului împotriva lui Dumnezeu. Păcatul este răzvrătire conștientă, voluntară împotriva lui Dumnezeu, asemenea răzvrătirii lui satan; prin păcat, omul devine rob al diavolului, supus al împărăției sale. Chiar după ce se curăță de păcat, dacă el păcătuiește din nou, de fapt el intră din nou sub stăpânirea acestei domnii întunecate, care, de data aceasta se manifestă cu și mai multă forță. Acesta pare să fie sensul afirmației Mântuitorului despre duhul cel necurat care se întoarce și face ravagii și mai mari în casa cea curată (*Matei* 12, 43-45).

Aceeași concepție despre substratul păcătos al bolii, în general, o mărturisește și Sfântul Iacov când îi îndeamnă pe preoți să se roage pentru cei bolnavi: „De este cineva bolnav între voi, să cheme preoții Bisericii și aceștia să se roage pentru el, ungându-l cu untdelemn, în numele Domnului, și rugăciunea credinței va mântui pe

²⁷ Pr. Adrian NICULCEA, „Învățătura de credință ortodoxă despre Sfintele Taine”, disponibil la: <http://niculceaadrian.ro/files/Download/d51.pdf> (8 aprilie 2024).

cel bolnav și Domnul îl va ridica, iar de va fi făcut păcate, se vor ierta lui” (*Iacov* 5, 14-15). Desigur, nu întotdeauna boala este semnul păcătuirii directe a cuiva ori a părinților săi, cum este cazul orbului vindecat de Iisus (*Ioan* 9, 3) sau al lui Lazăr cel bolnav și apoi mort (*Ioan* 11, 4). Dar chiar și în aceste cazuri, ea este tot semnul stăpânirii universale peste lume a împărăției întunericului în contextul căruia este lovit și cel nevinovat. Cazul lui Iov, a cărui suferință este provocată de satana, cu îngăduința lui Dumnezeu, nu face decât să ilustreze acest adevăr fundamental.

Trebuie spus, de la început, că vindecările operate de Hristos și apoi de apostoli nu au semnificație medicală, ci una pur religioasă. Bolnavii erau vindecați de Iisus nu pentru a fi redați ordinii naturale a lucrurilor, ci pentru a face simțită, de dinainte, prezența Împărăției cerurilor. La sfârșitul timpurilor, spune Sfântul Ioan, Dumnezeu „va șterge orice lacrimă din ochii lor și moartea nu va mai fi; nu va mai fi nici plângere, nici strigăt, nici durere, căci cele dintâi vor fi trecut” (*Apocalipsa* 21, 4). Referindu-se la aceeași problemă a suferinței, Sf. Apostol Pavel spune și el: „Socotesc că pătimirile vremii de acum nu sunt vrednice de slava care ni se va descoperi. Făptura așteaptă cu nerăbdare descoperirea fiilor lui Dumnezeu. Căci făptura a fost supusă deșertăciunii, nu de voia ei, ci din cauza celui care a supus-o, însă cu nădejdea că și ea, făptura, se va izbăvi din robia stricăciunii, ca să fie părtaşă la libertatea slavei fiilor lui Dumnezeu” (*Romani* 8, 18-21). Orice vindecare minunată așadar nu face decât să anticipeze în cel bolnav venirea Împărăției lui Dumnezeu, care nu mai cunoaște suferința, boala și chiar nici moartea²⁸.

Nu întâmplător Mântuitorul Iisus predica mai întâi despre apropierea Împărăției cerurilor și apoi vindeca: „Mulțimile, spune Sfântul Luca, au mers după El, iar El, primindu-le, le vorbea despre Împărăția lui Dumnezeu, iar pe cei care aveau trebuință de vindecare îi făcea sănătoși” (*Luca* 9, 11). Trimiși să răspândească vestea

²⁸ Cf. Pr. A. NICULCEA, „Învățătura de credință ortodoxă despre Sfintele Taine”.

apropierii acestei Împărății, apostolii făceau și ei la fel: „Chemând pe cei doisprezece ucenici ai săi, Iisus le-a dat putere să stăpânească toți demonii și să vindece bolile [...]. Iar ei, plecând, mergeau prin sate, binevestind (evangelizând - *n.n.*) și vindecând pretutindeni” (*Luca* 9, 6). Iisus n-a vindecat ca medic, ca un om care se ocupă de restabilirea funcțiilor naturale ale omului; El a vindecat bolnavii în calitatea Sa de Mesia, de Domn, nu al lumii acesteia, ci al Împărăției cerurilor. Vindecările n-au avut alt scop decât acela de a adevăra mesianitatea Sa, împlinirea în persoana Sa a prorociei lui Isaia despre Mesia: „Duhul Domnului este peste Mine, căci M-a uns să binevestesc săracilor; M-a trimis să vindec pe cei zdrobiți cu inima; Să propovăduiesc robilor eliberarea și celor orbi vederea; Să slobozesc pe cei apăsați și Să vestesc anul plăcut Domnului” (*Luca* 4, 18-19). Aceași interpretare a vindecărilor Sale o găsim și la Matei, care zice: „Și, făcându-se seară, au adus la El mulți îndrăciți și a scos duhurile numai cu cuvântul și pe toți bolnavii i-a vindecat, ca să se împlinească ce s-a spus prin Isaia prorocul, care zice: Acesta, neputințele noastre le-a luat și bolile noastre le-a purtat” (*Matei* 8, 16-17)²⁹.

Mântuitorul Iisus Hristos a vindecat în multe feluri. Pe unii i-a vindecat numai cu cuvântul (*Matei* 8, 8, 16; 9, 6); pe alții prin atingerea de poala hainelor Sale (*Matei* 9, 20-21; 14, 36); pe alții i-a vindecat prin ungerea cu tină (*Ioan* 9, 6); iar pe alții prin atingerea lor cu mâna (*Matei* 8, 15; *Marcu* 6, 5; 16, 18), cum aveau să facă apoi și apostolii (*Faptele Sfinților Apostoli* 4, 30). În toate cazurile, intenția Sa n-a fost alta decât aceea de a face să se simtă apropierea de lume a puterii Împărăției lui Dumnezeu. „Într-una din zile, Iisus învăța și de față ședea farisei și învățători ai Legii, veniți din toate satele Galileei, din Iudeea și din Ierusalim. Și puterea Domnului se arăta în tămăduiri” (*Luca* 5, 17). Dacă intenția Sa ar fi fost una pur medicală, adică operarea unei terapii naturale în rândul bolnavilor vremii sale, i-ar fi vindecat pe toți, fără deosebire, ba ar fi înviat și

²⁹ Pr. A. NICULCEA, „Învățătura de credință ortodoxă despre Sfintele Taine”.

toți morții. Că ținta vindecărilor Sale a fost aceea de a ilustra vestea pe care o aducea poporului despre puterea și apropierea Împărăției cerurilor o dovedește faptul că El le cerea bolnavilor, în general, *credință*. Ori, credința este o exigență solicitată în vederea pregătirii pentru intrarea în Împărăția cerurilor. Venind în Capernaum, „în patria sa”, Iisus „n-a putut să facă acolo nicio minune; și-a pus mâinile doar peste câțiva bolnavi și i-a vindecat. Și se mira de necredința lor. Și străbătea satele dimprejur, învățând” (*Marcu 6, 5-6*). În acel oraș doar câțiva bolnavi au crezut și numai pe ei i-a putut vindeca, făcându-i să simtă puterea Împărăției pe care o propovăduia. Preaînvățații cărturari n-au putut însă crede cele ce învăța Iisus despre Împărăție și, de aceea, nici n-au putut intra în atmosfera ei mirifică, tămăduitoare, n-au putut-o simți.

Prin Taina Sfântului Maslu se oferă harul divin, care vindecă bolile trupești și sufletești și se iartă păcatele³⁰.

Taina Sfântului Maslu arată că Dumnezeu Își manifestă mila Lui și față de cei suferinzi care-și pun nădejdea în El, care apelează la El când ajung în asemenea situații. Deoarece boala a venit în lume și în viața noastră prin căderea omului în păcat, Dumnezeu are grijă de noi și ne dă mila și harul suferinței Fiului Său³¹. În Sfintele Evanghelii și în toate rugăciunile (șapte la număr) din rânduiala Sfântului Maslu, Dumnezeu este invocat ca *Doctorul sufletelor și al trupurilor* noastre, iar după fiecare tropar din canonul alcătuit de imnograful Arsenie, credincioșii cântă: „Stăpâne, Hristoase milostive, miluiește pe robul Tău”. Însăși cântările Îl arată pe Domnul Hristos ca „Doctorul și ajutorul celor ce sunt în dureri, Izbăvitorul și Mântuitorul celor neputincioși”³² și Îi cere: „dăruiește tămăduire

³⁰ Cf. Monahul TEOGNOST, *Taina Sfântului Maslu. Taina vindecării sufletului și trupului*, Ed. Credința strămoșească, Iași, 2002, p. 19.

³¹ Cf. Pr. D. RADU (coord.), *Îndrumări misionare...*, p. 601.

³² ***, *Molitfelnic*, p. 102.

neputinciosului robului tău; îndură-Te și miluiește pe acesta care mult a greșit și-l izbăvește de păcate”³³.

Harul lui Dumnezeu, prin Taina Maslului, lucrează asupra celui bolnav în mai multe feluri, întărind nădejdea sufletului, tămăduind suferința, redându-i încrederea și liniștind pe apropiații săi. De fapt, această Taină este considerată drept „tămăduitoare de trup”³⁴.

Însănătoșirea bolnavului se cere, prin rugăciune, de la Dumnezeu, fiindcă Însuși Fiul Său a luat trup omenesc și îl ține în veci. În rugăciunea citită după al doilea apostol și a doua avanghelie se cere Mântuitorului Hristos tămăduirea bolnavului, pe baza faptului că El S-a întrupat și S-a făcut om pentru zidirea Sa, arătând voința Lui de a mântui trupul și de a-l înălța în Împărăția lui Dumnezeu, de a face din trupuri un mijloc de comunicare veșnică între Dumnezeu și oameni.

De aceea, tot în aceeași rugăciune se cere sălășluirea Duhului Sfânt în cel bolnav, trupul acestuia fiind, după cuvântul Sf. Apostol Pavel, „templu al Duhului Sfânt” (*1 Corinteni* 6, 19; 3, 16-17). Iată textul la care ne referim: „Însuși, îndurate Stăpâne, caută din înălțimea Ta cea sfântă, umbrindu-ne pe noi păcătoșii și nevrednicii robii Tăi cu harul Sfântului Tău Duh în ceasul acesta și trimite-L peste robul Tău acesta (N), care și-a cunoscut păcatele sale și a venit la Tine cu credință”³⁵. Duhul Sfânt e închipuit și comunicat prin untdelemnul sfințit chiar în timpul acestei Taine, cu care se unge bolnavul de către preoți.

Experiența ne arată că nu toți bolnavii care primesc Taina Sfântului Maslu se și vindecă de boală. Nu se vindecă toți fizic, fie din cauza puținei lor credințe, fie din cauza preștiinței lui Dumnezeu că vindecarea nu le-ar fi de vreun folos pentru mântuire, dar se întăresc,

³³ *** , *Molitfelnic*, p. 102.

³⁴ Pr. Dumitru STĂNILOAE, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. 3, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1978, p. 136: „Taina aceasta poate fi socotită, prin excelență, Taină a trupului sau Taina rânduită pentru însănătoșirea trupului”.

³⁵ *** , *Molitfelnic*, p. 119.

curățându-se sufletește, pentru a suporta mai ușor suferințele bolii, pregătindu-se pentru Împărăția cea veșnică³⁶, după mărturia Sf. Apostol Pavel, căruia Dumnezeu i-a spus: „Îți este de ajuns harul Meu, căci puterea Mea se desăvârșește în slăbiciune” (2 Corinteni 12, 9).

De altfel, dacă prin Sfântul Maslu s-ar obține totdeauna o vindecare deplină a trupului, ar însemna ca oamenii să nu mai moară niciodată, întrucât ei ar recurge mereu la primirea lui de câte ori sunt bolnavi. În acest caz, s-ar desființa legea morții, ceea ce Dumnezeu nu a intenționat prin Maslu, legea morții urmând să fie desființată numai prin învierea universală³⁷. Dumnezeu nu a dorit să dea omenirii, prin Maslu, nemurirea pe pământ. Dar dacă nu urmează totdeauna însănătoșirea fizică, în schimb, cel ce o primește cu multă cuviință și are dispoziția sufletească potrivită, dobândește trăirea sufletească de a răbda boala și de a se afla, prin aceasta, pe calea mântuirii³⁸.

În situația în care bolnavul nu are parte de vindecarea evidentă pe care o așteaptă el sau cei care au inițiat săvârșirea Tainei pentru el, nu se poate spune că scopul Maslului nu a fost atins sau că moartea, care, uneori, survine în urma bolii sau independent de aceasta, este un efect al Maslului. Momentul morții este hotărât de Creator pentru fiecare viețuitoare, atunci când este prielnic acesteia să se producă. Moartea trupească nu poate fi evitată și nimic din lumea aceasta nu o poate anula. În schimb, Taina Sfântului Maslu poate remedia și, efectiv, îmbunătăți existența ca atare a bolnavului, fie prin ușurarea suferinței fizice, fie prin ameliorarea situației sufletești și a echilibrului ce trebuie să domnească în organismul complex și delicat al omului.

Însăși existența omului este deosebit de complexă. Este imposibil de separat între trup și suflet atâta timp cât omul trăiește, deci între lucrarea harului asupra trupului și a sufletului. Chiar și vindecarea

³⁶ Monahul TEOGNOST, *Taina Sfântului Maslu...*, p. 19.

³⁷ Cf. Monahul TEOGNOST, *Taina Sfântului Maslu...*, p. 19.

³⁸ Cf. Nicolae CHIȚESCU, Pr. Isidor TODORAN, Pr. Ioan PETREUȚĂ, *Teologia Dogmatică și Simbolică*, vol. 2, București, 1958, p. 266.

trupului e resimțită de bolnav ca un har dat lui ca persoană umană integrală. Harul nu lucrează asupra trupului fără să lucreze și asupra sufletului. De aceea, în rugăciunile de la Maslu, se cer împreună: tămăduirea trupului, iertarea de păcate și curățirea sufletului de păcate. Sălășluirea Duhului are, mai ales, scopul curățirii de păcate, al tămăduirii de patimi și al ridicării omului la o viață de sfințenie, de slujire curată a lui Dumnezeu. Aceasta arată că Taina Sfântului Maslu nu e pentru moarte, ci pentru o viață întru sănătate și curăție.

Din acest motiv, „foloasele și roadele care se nasc din această Taină, apostolul Iacob le talmăcește, zicând: iertarea păcatelor, mântuirea sufletului, apoi sănătatea trupului. Și chiar dacă lecuirea trupului nu se petrece întotdeauna, iertarea păcatelor sufletului urmează pururea pentru cel care s-a pocăit”³⁹. Efectul este imediat și profund în ambele situații. Iertarea păcatelor poate avea urmări minunate imediate, pentru că, prin iertarea păcatelor, bolnavul a dobândit vindecarea duhovnicească. Ungerea de la Sfântul Maslu șterge sechelele păcatului. Iertarea nu este echivalentul uitării, ci doar manifestarea iubirii dincolo de orice ruptură. Taina Sfântului Maslu înseamnă, de fapt, integrarea trecutului păcătosului, situația patologică făcându-l pe acesta să-și mărturisească credința în viața viitoare.

Sfântul Maslu nu se face numai pentru cei bolnavi care zac la pat. Căci nu este bine să fugim la biserică numai când suntem bolnavi, ci trebuie să ne îngrijim din timp, mai ales că la tot pasul suntem întâmpinați de ispite care ne atrag către păcat. În legătură cu aceasta, părintele Nicolae Necula precizează următoarele:

„După structura pe care o are slujba în cărțile de cult, adică în *Molitfelnic* și *Aghiazmatar*, această lucrare sfințitoare și tămăduitoare este destinată a se săvârși persoanelor particulare. În acest sens,

³⁹ SF. PETRU MOVILĂ, Mitropolitul Kievului, *Mărturisirea ortodoxă a credinței Bisericii Sobornicești și Apostolești Răsăritene*, trad. A. Elian, Ed. Trinitas, Iași, 2002, p. XLV.

povățuirile din *Molitfelnic* arată că Sfânta Taină a Maslului se săvârșește fie în biserică, fie la casa celui bolnav, de către șapte preoți, iar dacă nu este posibil, chiar de trei sau doi, dar în niciun caz numai de către unul singur, folosindu-se materia indicată pentru o asemenea lucrare sfințitoare: un vas cu făină, o candelă cu untdelemn curat și șapte bețișoare pentru ungere⁴⁰.

Rugăciunile pentru bolnavi au fost permanent prezente în viața liturgică a Bisericii, dar îndeosebi în cadrul Tainei Sfântului Maslu, prin care se împărtășește, în chip nevăzut, harul vindecător celor bolnavi, pentru vindecarea de bolile trupești și sufletești, prin ungerea cu untdelemn sfințit.

Biserica Ortodoxa săvârșește Taina Sfântului Maslu nu numai celor aflați pe patul de moarte, ci și tuturor bolnavilor, atunci când aceștia solicită, precum și tuturor credincioșilor, atunci când se săvârșește Maslul de obște. Prin harul Duhului Sfânt, ungerea cu untdelemn sfințit dăruiește, în primul rând, iertarea păcatelor, venită din partea lui Dumnezeu, și biruința asupra păcatului, suferinței și morții.

Taina Sfântului Maslu este și o manifestare a solidarității Bisericii și a credincioșilor cu cel în suferință, spre a ajuta, prin rugăciunile lor, pe cel ce cere de la Domnul izbăvire de boală sau întărire în suferință și iertare de păcate⁴¹.

Dintre toate Tainele instituite de Hristos, Maslul este cea în care

„Biserica este cel mai mult activă, angajată fiind în readucerea unuia dintre membrii ei, din neputință, la stare de deplină capacitate în

⁴⁰ Pr. Nicolae D. NECULA, „Când și cum se săvârșește corect Taina Sfântului Maslu?”, în vol. *Tradiție și înnoire în slujirea liturgică*, vol. 2, Ed. Episcopiei Dunării de Jos, Galați, 2001, p. 405.

⁴¹ Cf. Pr. I. PRICOP, „Sfintele Taine a Mirului, a Cununiei și a Maslului”, în: *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, LIII (1977), 1-3, p. 139.

misiunea la care orice creștin este chemat. În Maslu, Biserica face un efort maxim să-l pregătească pentru situația de comuniune cu Hristos, dacă omul moare, și să-l deschidă comuniunii cu semenii, aici, dacă supraviețuiește⁴².

Însăși săvârșirea acestei Taine de către mai mulți preoți (de șapte sau măcar de doi) manifestă voința Bisericii de a pune mai multe forțe ale ei în mișcare, prin comuniunea în rugăciune și în dragoste, pornirea mai multora de a scăpa un membru al ei de situația de neputință și de durere în care se află. Mai ales la boală simte omul nevoia comuniunii, mai ales în această ocazie se adevărește cum omul slăbit prinde putere din dragostea mai multor semeni care se roagă și ei concomitent cu preoții.

O rugăciune care vine din credința Bisericii reprezentată prin preoți și credincioși arată intervenția trupului Bisericii, a comuniunii sale⁴³. Astfel, boala nu mai înseamnă pentru creștin doar un preludiu al morții și clipe de singurătate, fiindcă, în aceste clipe, Biserica vine ca să formeze în jurul acestui credincios bolnav cercul sfânt al comuniunii. Din această largă comuniune, din acest semn al dragostei pe care i-l dau mai mulți semeni în starea lui de boală și de neputință, bolnavul prinde putere de refacere trupească și sufletească. Prin urmare, spusele lui Homiakov: „Nimeni nu se mântuiește singur, ci se mântuiește prin rugăciunile Bisericii, ale sfinților, ale Maicii Domnului” se adevăresc și la oficierea acestei Taine⁴⁴.

Dar această comuniune îi dă puteri omului nu numai prin ceea ce este omenesc în ea, ci, în primul rând, prin faptul că toți cei ce vin

⁴² A. MANOLACHE, „Taina Sfântului Maslu (Eleoungerea)”, p. 83.

⁴³ Paul EVDOKIMOV, *Ortodoxia*, trad. † IRINEU IOAN POPA, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1996, p. 324.

⁴⁴ Pr. DUMITRU STĂNILOAE, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. 3, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1997, p. 139.

și intră într-o comuniune cu semenul lor bolnav sunt mădulare ale trupului lui Hristos și vin cu credința în Hristos. Nu trebuie să uităm că acești creștini cred în Hristos, Domnul care a vindecat toată boala și neputința, a biruit moartea, a vindecat pe unii oameni pentru rugăciunile altora și a spus că unde sunt doi sau trei adunați în numele Lui, adică în credința în El și cu dragoste între ei, este și El în mijlocul lor. Ei „îl ajută pe cel bolnav numai că fac transparentă și lucrătoare, prin credința și rugăciunea lor, prezența și puterea lui Hristos, numai că înlesnesc comuniunea bolnavului cu Hristos prin credința lui, întărită de credința lor”⁴⁵.

Așadar Sfântul Maslu este o Taină a participării comune la ridicarea din patul suferinței a aproapelui bolnav, o comuniune de rugăciune pentru sufletul celui chinuit. Pentru aceasta se invocă mila lui Dumnezeu, ajutorul Preasfintei Fecioare, al Sfintei Cruci, ajutorul sfinților și îngerilor, al tuturor slujitorilor trăitori în Hristos și în comuniune cu sfinții.

Referitor la aspectul comunitar al Tainei Sfântului Maslu s-a pus problema dacă este necesară prezența primitorului. Răspunsul la această problemă este unul categoric: *da*. De altfel, nicio Sfântă Taină nu se poate face prin delegație, prin substituție sau locuitori și, cu atât mai mult, în lipsa sau absența primitorului⁴⁶.

Când vorbim despre Sfintele Taine, la fel ca alte lucrări sfințitoare ale Bisericii, din punct de vedere dogmatic, liturgic sau canonic, totdeauna precizăm că ele au săvârșitor sau săvârșitori și primitor sau primitori. Între acești doi termeni sau factori se desfășoară lucrarea sfințitoare a Sfintelor Taine. Tainele cer cu obligativitate prezența primitorului, de a cărui voință și dorință depinde și valabilitatea Tainei. Primitorul trebuie să fie un împreună-lucrător sau colaborator cu preotul în lucrarea Sfintelor Taine. Acestea nu sunt lucrări automate

⁴⁵ Pr. D. STĂNILOAE, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. 3, p. 139.

⁴⁶ Pr. N.D. NECULA, „Când și cum se săvârșește corect Taina Sfântului Maslu?”, p. 413.

sau formule magice, care, prin simpla lor efectuare sau rostire, ar aduce după sine efectul Tainei. În lucrarea Sfintelor Taine este de mare importanță voința primitorului. În afară de botez, unde în cazul copiilor sau al pruncilor mărturisesc și-și exprimă voința nașii, în toate celelalte Taine primitorii trebuie să-și exprime dorința de a le primi și să îndeplinească ritualul cerut de Biserică, prin care se asigură valabilitatea Tainei. Dar și în cazul botezului pruncilor, acesta nu se săvârșește de la distanță și fără prezența acestora, ci prin mărturisirea pe care o fac nașii, dar de față cu pruncul. Taina se săvârșește nu asupra nașilor, ci asupra pruncului, dar cu participarea celor dintâi.

Cât privește Taina Sfântului Maslu, există obiceiul ca la maslul de obște să vină doar cineva din familie sau rudele, ori prietenii apropiați și să aducă lucruri aparținând celui bolnav, de multe ori chiar fotografia, pe care le dau spre ungere cu untdelemnul special sfințit de către preot, considerându-se că, prin aceasta, cel bolnav a participat la slujba maslului. Uneori este un lucru jenant și supărător ca preoții să unșă brațe întregi de haine și fotografii ale celor care nu sunt de față, cine știe din care pricini, binecuvântate sau mai puțin binecuvântate, creând impresia celor care le prezintă că posesorii acestor lucruri au luat parte la maslu.

Răspunsul trebuie să fie categoric și precis: maslul de obște este socotit valabil pentru cei care sunt de față și asupra cărora se săvârșește. Spre deosebire de cel particular, el se săvârșește asupra tuturor celor care iau parte la el, oferind posibilitatea de a fi săvârșit pentru cât mai mulți. Acesta nu scutește de prezență pe cei care vor să ia parte la el. Simpla prezentare de haine și de fotografii nu înseamnă și participarea la maslu a posesorilor acestora. Ceea ce contează este pomenirea numelor celor care nu sunt de față și rugăciunea pentru ei, dar nu se poate spune că prin aceasta li s-a săvârșit Sfântul Maslu. Încurajarea unei asemenea practici ar duce la concepția că este suficient ca alții să ne prezinte lucruri sau fotografii sau să ne pomenească numele la slujbe pentru ca efectul Tainei să se răsfrângă asupra noastră. O

fotografie unsă cu untdelemn nu poate nicicum să ne reprezinte, iar ungerea hainelor nu poate decât să ne aducă un spor de sfințire și de binecuvântare, dar nu ne scutește de prezența la maslu. De asemenea, și bețișoarele îmbibate cu untdelemn sfințit, care se dau acasă, sunt folositoare celor bolnavi, dar aceasta nu înseamnă că au participat la maslu. Taina Maslului nu se poate așadar săvârși de la distanță sau în lipsa celui bolnav, ci numai în prezența lui.

Același lucru trebuie spus și despre alte forme de rugăciune prin care se încearcă suplinirea persoanelor care au nevoie de acea rugăciune sau lucrare sfințitoare. În baza rugăciunii unora pentru alții, putem pomeni numele celor absenți la orice slujbă de mijlocire, de sfințire sau de iertare, ori dezlegare, dar aceasta nu înseamnă că persoana pomenită a participat la ea. Cu atât mai mult cu cât persoana respectivă nici nu dorește așa ceva. Aceasta ar încuraja neparticiparea la slujbele Bisericii și ar alimenta falsa idee că este suficient ca alții să se roage pentru noi. De aceea, netăgăduind importanța rugăciunii pentru alții, trebuie să spunem că viața duhovnicească cere o participare directă, personală și eficientă la cultul Bisericii, care ne situează în comuniune cu Dumnezeu și cu semenii.

3. Dimensiunea didactică a Tainei Sfântului Maslu

Lumea în care trăim astăzi nu mai este cea pe care Dumnezeu a creat-o la început, „bună foarte”, ci una alterată, deformată. Lumea creată de Dumnezeu, adică pământul și toate cele existente pe el, în frunte cu omul, erau curate. Exista o deplină armonie între om și Dumnezeu, între om și om, între om și natură, iar starea de fericire a Raiului urma să fie extinsă peste tot pământul, sporind până la starea de Împărăție a lui Dumnezeu. Din cauza păcatului primului om – Adam – lumea a ajuns într-o stare de nefericire, dezarmonie, degradare, suferință și chin. Totuși, în dragostea și purtarea Lui de grijă, Dumnezeu nu a părăsit lumea, ci a căutat, când prin pedepse,

când prin manifestări de bunătate, să o întoarcă către Sine. Atât în vechime, cât și în prezent, Dumnezeu alege oameni cu care și prin care poate comunica cu lumea, spre îndreptarea ei. Aceștia sunt sfinții.

Contestarea raționalistă, modernă, a caracterului obiectiv al prezenței lui Hristos Dumnezeu în Sfintele Taine are la bază prejudecata nominalistă că dincolo de obiectele materiale pe care experiența umană le percepe individual nu se mai află nimic, totul fiind materie. Aceeași prejudecată a determinat această gândire să nege dumnezeirea lui Iisus cel istoric, considerându-L, asemenea celor ce L-au răstignit la acea vreme, un simplu om, dar cu o credință ieșită din comun. Negarea prezenței reale, obiective, a lui Hristos sub forma materiei Tainelor este solidară cu negarea dogmei hristologice a dumnezeirii depline a lui Iisus cel istoric⁴⁷.

Învățătura ortodoxă solicită cunoașterii umane apelul la harul lui Dumnezeu, la Duhul Sfânt, pentru a putea vedea în Sfintele Taine mai mult decât niște acte simbolice, comemorative, ale unor evenimente din trecut. Botezul și vorbirea „în limbi”, care-i era asociată la începuturi Bisericii, dezvăluie nu doar faptul că Iisus Însuși S-a botezat cândva, iar noi nu facem decât să amintim acest lucru imitându-L, ci dezvăluie, în mod real, venirea Împărăției lui Dumnezeu în istorie, intrarea noastră prin poarta botezului în această lume a eshatonului, a viitorului ultim, dumnezeiesc. La fel și Euharistia; Taina aceasta nu este doar o comemorare a Cinei celei de Taină pe care Iisus a servit-o apostolilor înaintea Pătimirii Sale, ci este inserția reală în istorie, în mijlocul nostru, a unui dar care vine de dincolo de această lume, deoarece ea este darul real al Trupului și Sângelui lui Iisus Hristos cel înviat. Dar așa ceva nu poate vedea cu adevărat decât – potrivit expresiei biblice – „celui ce i-a fost dat să vadă”, adică cel asupra căruia harul a devenit o putere activă, vie⁴⁸.

⁴⁷ Cf. Pr. A. NICULCEA, „Învățătura de credință ortodoxă despre Sfintele Taine”.

⁴⁸ Cf. Pr. A. NICULCEA, „Învățătura de credință ortodoxă despre Sfintele Taine”.

În orice Taină a Bisericii, *scopul* se confundă cu *efectul* ei, adică ceea ce Dumnezeu i-a propus creștinului să împlinească în Taina respectivă, aceea și săvârșește, indiferent de aspectul văzut și imediat⁴⁹. De pildă, în Botez sau în Mirungere, nu se pot presupune efecte văzute, cum nici în Mărturisire, nici în Hirotonie, nici în Taina Cununii sau a Euharistiei. Că unele Taine conțin sau se săvârșesc și prin mijlocirea unor elemente materiale, vizibile, precum apa, uleiul, pâinea și vinul, este o realitate și un specific al lor. Dar, ca efect, ca rezultat imediat (Botezul, Spovedania, Euharistia, Hirotonia) sau care se realizează în timp (Mirungerea, Cununia, Maslul), fiecare Taină își are efectul ei nevăzut, spiritual, care poate emite câte un semn material sau oricum sesizabil, dar care, în sine, privește o altă ordine a lumii, cea în care și spre care suntem chemați a trăi în veșnicie.

Dar aceste evenimente, survenite în viața noastră în urma apelării noastre la Dumnezeu și pe care le considerăm rezultate ale rugăciunii Bisericii, nu sunt nici ele strict delimitate la momentul respectiv din viață, pentru care au fost cerute. Toate acțiunile lui Dumnezeu, ca răspuns la rugăciunile noastre, au și o corelație în veșnicie, în veșnicia personală a celui ce o cere și o primește⁵⁰. Nimic nu este întâmplător, nici secționat sau scindat de celelalte momente ce formează cursul vieții noastre în planul lui Dumnezeu cu noi. Cu atât mai mult Tainele, aceste inserții ale divinului în viața noastră, asigurate printr-un element material ca reflex al părții trupești a existenței noastre, reprezintă, de fiecare dată, o etapă importantă în viața credinciosului. Este o etapă nouă și folositoare, în măsura în care credinciosul a participat cu credință și voință la îndeplinirea Tainei. Cu toate acestea, pentru mulți oameni Taina

„nu mai reprezintă misterul la care este chemată, de câte ori se săvârșește, toată lumea cerească; ea nu mai este decât o *practică*, o *datorie*

⁴⁹ Cf. A. MANOLACHE, „Taina Sfântului Maslu (Eleoungerea)”, p. 81.

⁵⁰ Cf. A. MANOLACHE, „Taina Sfântului Maslu (Eleoungerea)”, p. 81.

religioasă, o formă ca oricare alta, pe care urmăresc s-o facă tot atât de goală ca orice alt simbol al sociabilității lor. Ori, această *formă* este cu totul plină de prezența lui Dumnezeu și strălucitorul, și cutremurătorul realism al cuvintelor biblice ne-o reamintește cu putere: «Ci scoate-ți încălțăminte din picioarele tale, că locul pe care calci este pământ sfânt» (*Ieșirea 3, 5*)⁵¹.

Dar, oare, cum trebuie să înțelegem noi această misterioasă Taină a Sfântului Maslu? Este evident că ea este legată de suferința umană. Omul este o ființă care suferă și cel mai mult se poate observa acest lucru într-un spital. Fiecare, când intră într-un spital, știe că lumea noastră, cu poziția ei optimistă în aparență, este o lume a durerii și a suferinței. Adesea încercăm să uităm de aceasta, să trăim într-o lume unde, în aparență, nu există suferință, nici moarte. În paginile revistelor mondene ne întâmpină imaginile unor oameni plini de viață și nespuse de fericiți. De pe ecranul televizorului ne zâmbesc vedete din diferite domenii de activitate, care ne copleșesc cu farmecul lor și ne dau impresia că trăiesc într-o lume perfectă.

Dar, fiecare dintre noi știe că viața reală este mai bine relevată în spital și că suferința este expresia ei inevitabilă. Omul, care a fost tânăr și fericit și a cărui frumusețe ne-a impresionat în fotografie sau la televizor, este acum aici, luptându-se cu durerea, disperarea și moartea. Spitalul este locul real și adevărat, revista este cea care minte. Pentru că suferința este starea care ne așteaptă mai devreme sau mai târziu, care ne face pe toți uniți în definiția omului ca *ființă care suferă*. De aceea, Maslul, Taina vindecării și răspunsul divin la suferința umană, nu este ceva care privește numai preotul; ea este problema fundamentală a întregii Biserici.

⁵¹ Paul EVDOKIMOV, *Taina iubirii. Sfințenia unirii conjugale în lumina tradiției ortodoxe*, trad. G. Moldoveanu, V. Răducă, Ed. Christiana, București, 1994, p. 139.

Nu trebuie să înțelegem Taina Sfântului Maslu drept o săvârșitoare de minuni. Sf. Apostol Iacov vorbește în *Epistola* sa, atunci când se referă la Maslu, nu despre minuni, ci despre vindecări de boli. Iar vindecarea nu este cerută decât în cadrul pocăinței și al mântuirii și nu ca un scop în sine. Chiar și Mântuitorul Hristos, de obicei, zicea celor suferinzi: „Iertate îți sunt păcatele tale” și numai după aceea îi vindeca. De ce? Pentru că vindecarea fizică este o necesitate temporară. În această lume nu poate fi vindecare totală și permanentă.

De aceea, pentru a înțelege ideea creștină de vindecare, trebuie să ne referim la termenul de *transformare*. Să luăm ca exemplu doi oameni care sunt pe moarte în aceeași cameră de spital din cauza aceleiași boli. Pentru unul dintre ei, această suferință teribilă, această moarte poate fi, și adesea este, ultima înfrângere, capitularea în fața întunericului. Însă pentru celălalt om se poate întâmpla tocmai opusul. Aceeași durere și suferință îl poate face să înceapă să înțeleagă sensul vieții. Atâta timp cât a fost sănătos și fericit, nu s-a gândit la Dumnezeu. Niciodată. Pentru el, viața a fost veselie, belșug de veselie. Și acum, Dumnezeu l-a vizitat. Acesta este modul în care, în trecut, creștinii obișnuiau să numească boala: *vizită a lui Dumnezeu*⁵².

În loc de concluzii

Înțelegem, astfel, că, sub aspect spiritual, suntem destul de slabi, gândind atât de material și fiind atât de indiferenți față de viața sufletului și că nu există o altă cale pentru Dumnezeu să ne descopere ce înseamnă adevărata viață decât luându-ne această „superficială” veselie a vieții. Suferința poate fi biruință și poate însemna o reală transformare a omului. De altfel, mulți sfinți pot da mărturie că suferința este aceea în care cineva poate să vadă uneori frumusețea renașterii

⁵² A se vedea, în acest sens: SF. TEOFAN ZĂVORĂȚUL, *Boala și moartea*, trad. A. Tănăsescu-Vlas, X. Tănăsescu-Vlas, Ed. Sophia, București, 2002.

spirituale, a întoarcerii omului la realitatea spirituală în care a fost creat. Acesta este și țelul Tainei Sfântului Maslu, numită și Taina Vindecării. În cadrul ei, noi ne rugăm, în mod cert, pentru vindecare, pentru restaurarea totală a omului pe care Dumnezeu l-a vizitat și care, prin Maslu, este în comuniune cu Dumnezeu⁵³. Aceasta este biruința și transformarea reală.

Știm că această lume nu poate deveni niciodată fără suferință⁵⁴, fără boală, fără spitale, dar ceea ce, de asemenea știm, este că Hristos ne spune că însăși suferința poate deveni o biruință a lui Dumnezeu: „Hristos a murit și de aceea moartea este transformată; Hristos a suferit și de aceea suferința este transformată; Hristos trăiește și de aceea viața este transformată”⁵⁵. Astfel, ceea ce este dat omului în Taina Uleiului este, în mod precis, *posibilitatea* biruinței prin Cel Care ne iubește mai mult decât oricine altcineva ne-ar putea iubi, Care, în iubirea Lui suferă împreună cu noi și Care dorește să înfrângem puterea suferinței pentru a fi veșnic împreună cu El.

Viața creștină trebuie să fie așadar o continuă transformare a înfrângerii în biruință; și, dacă acest lucru este adevărat, atunci Taina Vindecării este într-adevăr o Taină esențială a Bisericii.

Summary: *The Sacrament of Holy Unction – a Pedagogical and Didactic Perspective*

The Holy Unction is a Sacrament of common participation in raising the sick neighbor from the bed of suffering, a communion of prayer for the soul of the tormented one. For this, the mercy of God is invoked, the help of the Most Holy Virgin, of the Holy Cross, the help of the saints and angels, of all the servants living in Christ and in communion with the saints. A prayer that comes from the faith of the Church

⁵³ Cf. Pr. Alexander SCHMEMANN, *Liturghie și Viață*, trad. Pr. V. Sava, Ed. Erota, Iași, 2001, pp. 120-121.

⁵⁴ Vasile DANION, *Despre înfruntarea necazurilor*, Ed. Sophia, București, 2002, p. 5) spune că: „Obsesia aceasta a Raiului pe pământ, a vieții lipsite de griji este o înșelare drăcească”.

⁵⁵ A. SCHMEMANN, *Liturghie și Viață*, p. 121.

represented by priests and believers shows an intervention of the Body of the Church, of its communion. Thus, illness no longer means for the Christian, only a prelude to death and moments of loneliness, because, in these moments, the Church comes to form around this sick believer, the holy circle of communion. From this broad communion, from this sign of love that several peers give him in his state of illness and helplessness, the sick person gains strength for physical and spiritual recovery. Therefore, the words of Khomiakov: “No one is saved alone, but is saved through the prayers of the Church, of the saints, of the Mother of God” are also true in the celebration of this Sacrament.

We understand, thus, that, from a spiritual point of view, we are quite weak, thinking so materially and being so indifferent to the life of the soul, and that there is no other way for God to reveal to us what true life means than by taking away this “superficial” joy of life. Suffering can be victory and can mean a real transformation of man. Moreover, a multitude of saints can testify that suffering is that in which one can sometimes see the beauty of spiritual rebirth, of man’s return to the spiritual reality in which he was created. This is also the goal of the Sacrament of the Holy Unction, also called the Sacrament of Healing. In it, we pray certainly for healing, for the total restoration of the man whom God has visited and who, through the Anointing, is in communion with God. This is the real victory and the real transformation.

We know that this world can never become a world without suffering, without illness, without hospitals, but what we also know is that Christ tells us that suffering itself can become a victory of God: “Christ died and therefore death is transformed; Christ suffered and therefore suffering is transformed; Christ lives and therefore life is transformed”. Thus, what is given to man in the Mystery of the Anointing is precisely the possibility of victory through the One who loves us more than anyone else could love us, Who, in His love suffers with us and Who wants us to defeat the power of suffering in order to be eternally with Him.

The Christian life must therefore be a continuous transformation of defeat into victory; and if this is true, then the Sacrament of Healing is indeed an essential Sacrament of the Church.

